

Suomen Kansanopistoyhdistys
Finlands Folkhögskolförening

Opetus- ja kulttuuriministeriölle

Asia: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 52 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 52 §:n väliaikaisesta muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain säännöksiä ammattitaidon ja osaamisen osoittamisen eli näyttöjen toteuttamistavoista. Lisäksi väljennettäisiin mahdollisuutta tarvittaessa täydentää näytössä osoitettua osaamista muulla osaamisen arvioinnilla. Esityksen tavoitteena on mahdollistaa opintojen edistyminen ja tutkinnon osien ja tutkintojen suorittaminen koronavirusepidemian aiheuttamissa poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Ammatillinen koulutus kansanopistoissa koronavirusepidemian aikana

Suomen Kansanopistoyhdistys toteutti maaliskuun lopussa kyselyn kansanopistoille, jossa selvitettiin koronavirusepidemian vaikutuksia opistoihin, niiden talouteen ja toimintaan. Ammatillista koulutusta järjestävistä kansanopistoista (32) 26 vastasi kyselyyn. Ammatillisen koulutuksen osalta vastanneista kansanopistoista 77% arvioi, että epidemiatilanne ei aiheuta opiskelijoiden opintojen keskeyttämisiä. Kansanopistojen ammatillisessa koulutuksessa on onnistuttu muutostöimenpiteissä koronaviruksen aiheuttamassa poikkeustilanteessa olosuhteisiin nähden hyvin. Etäopetukseen siirtyminen on tapahtunut pääasiassa jouhevasti, opiskelijat ovat edenneet opinnoissaan ja opistot kertovat saaneensa opiskelijoihin hyvin yhteyden etäopetusaikanakin. Opetusta on toteutettu uusilla ratkaisulla, kuten digitaalisena opiskeluna, pienryhmätyöskentelynä ja itsenäisenä opiskeluna.

Kansanopistoyhdistyksen kyselyssä 88% vastanneista opistoista arvioi kuitenkin, että epidemian vuoksi tutkintojen ja tutkinnon osien suorittaminen voi viivästyä. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 52 §:ssä säädetään osaamisen osoittamisesta. Voimassa olevan säännöksen 1 momentin mukaan tutkinnon osien edellyttämä ammattitaito ja osaaminen osoitetaan tekemällä käytännön työtehtäviä aidoissa työtilanteissa ja työprosesseissa eli näytöissä. Kansanopistojen ammatillisessa koulutuksessa on pyritty varmistamaan, että keväällä valmistuvien opiskelijoiden valmistuminen ei viivästy. Muiden kuin valmistuvien opiskelijoiden näyttöjen toteuttamiset ovat joiltakin osin siirtyneet ja kasaantuneet syksyyn 2020. Myös koulutussopimuksia kasvatus- ja ohjausallalla on peruuntunut kevään 2020 aikana.

Kansanopistoyhdistyksen näkökulmat lakiesitykseen

Suomen Kansanopistoyhdistys pitää lakiesitystä kannatettavana, kun se toteutetaan määräaikaisena koronavirusepidemian aiheuttamien poikkeusolojen vuoksi. Kansanopistoyhdistys kannattaa esityksen tavoitetta, että näyttöjen suorittamistapoja joustavoitetaan, jotta opintojen ja tutkinnon suorittaminen eivät tarpeettomasti pitkity sen vuoksi, että osaamista ei ole mahdollista osoittaa aidoissa työtilanteissa. Joustavuus mahdollistaa ammatillisen koulutuksen jatkuvuuden sekä eri koulutusalojen opiskelijoiden yhdenvertaiset mahdollisuudet suorittaa opintojaan ja edetä työelämään.

Kansanopistoyhdistys katsoo, että lakimuutoksen ei tulisi kuitenkaan jatkua koronavirusepidemian aiheuttaman poikkeustilanteen jälkeen. Vuonna 2018 voimaan tulleissa ammatillisen koulutuksen lainsäädännön periaatteissa painotetaan työelämälähtöisyyttä ja aitoja työelämän tilanteita. Työelämälähtöisyyden periaatetta tulee noudattaa myös jatkossa. Väliaikaisen lakimuutoksen vaikutuksia olisi hyvä myös arvioida ja kerätä tietoa toimivista, vaihtoehtoisista näyttöjen toteutustavoista.

Suomen Kansanopistoyhdistys – Finlands Folkhögskolförening ry:n puolesta

Helsingissä 22.5.2020

Helena Ahonen
puheenjohtaja

Tytti Panssar
toiminnanjohtaja